T001 A HÀM I 16-Kinh Tán Đà Na

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

213 KINH TÁN ĐÀ NA – TRƯỜNG A HÀM I

8. KINH TAÙN-ÑAØ-NA1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi ñoäng caây Thaát dieäp2, nuùi Tyø-ha-la, thaønh La- duyeät-kyø cuøng chuùng Ñaïi Tyø-kheo moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi. Luùc ñoù, ôû thaønh Vöông xaù coù moät cö só teân Taùn-ñaø-na3, tính öa ñi daïo, cöù ngaøy ngaøy oâng ra khoûi thaønh, ñeán choã Ñöùc Theá Toân. Moät hoâm, oâng xem boùng maët trôøi roài thaàm nghó: “Giôø naøy chöa phaûi luùc ñeán baùi yeát Phaät. Giôø naøy Phaät coøn nhaäp ñònh taïi tònh thaát vaø caùc Tyø-kheo cuõng ñang thieàn tònh. Ta haõy ñi ñeán röøng cuûa nöõ Phaïm chí OÂ-taïm-baø-lî4, chôø ñuùng giôø seõ ñeán Phaät ñeå leã baùi vaø gaëp caùc Tyø-kheo cung kính thaêm vieáng”. Trong röøng cuûa nöõ Phaïm chí luùc ñoù coù Phaïm chí teân Ni-caâu-ñaø5 cuøng naêm traêm ñeä töû ñang tuï taäp moät choã, lôùn tieáng baøn luaän, suoát ngaøy

1. Baûn Haùn: Phaät Thuyeát Tröôøng A-haøm, quyeån 8, “Ñeä nhò phaàn Taùn-ñaø-na kinh Ñeä töù ”. Ñaïi I, tr.47a-49b. Tham chieáu, Phaät Thuyeát Ni-caâu-ñaø Phaïm Chí kinh, Toáng Thi Hoä dòch, No.11 Ñaïi I, tr.222; Trung A-haøm, kinh soá 104 “Öu-ñaøm-baø-la kinh”, No.26 (104) Ñaïi I, tr.591. Töông ñöông Paøli, D.25, Deva Dig iii, 2 Udumbarika- sìhanaøda-suttanta; Tröôøng II, tr.319 “kinh Öu-ñaøm-baø-la Sö Töû Hoáng”. 2. La-duyeät-kyø Tyø-ha-la sôn Thaát dieäp thoï khoát , hang caây baûy laù, trong nuùi Tyø-ha-la (Paøli: Vebhaøra), thaønh La-duyeät-kyø (Raøjagaha); nôi keát taäp kinh ñieån laàn thöù nhaát. No. 11, Phaät taïi Ca-lan-ñaø, Truùc laâm tinh xaù ; No.26 (104) cuõng vaäy; Paøli: sñd.: Raøjagahe viharati Gijjhakuøæe pabbate, truù ôû Vöông xaù, trong nuùi Gijjhakuøæa. 3. Taùùn-ñaø-na ; No.11: tröôûng giaû teân Hoøa Hôïp ; No.26 (104): cö só teân Thaät YÙ ; Paøli: Sandhaøna. 4. OÂ-taïm-baø-lî Phaïm chí nöõ laâm ; No.11 Öu-ñaøm-baø-la laâm dò hoïc vieân ; Paøli: Udumbarìkaø-paribbaøjakaøraømo; khu vöôøn cuûa vöông phi (devì) Udumbarika daønh cho caùc du só. 5. Phaïm chí Ni-caâu-ñaø ; No.11: moät ngöôøi dò hoïc teân Voâ Nhueá ; Paøli: Nigrodho pabbaøjako, du só Nigrodha.

chæ noùi nhöõng ñieàu phuø phieám, chöôùng ñaïo. Hoaëc luaän baøn quoác söï. Hoaëc baøn vieäc ñao binh chieán tranh. Hoaëc baøn vieäc quoác gia hoøa nghóa. Hoaëc baøn vieäc ñaïi thaàn, vieäc thöù daân. Hoaëc baøn chuyeän xe ngöïa, coâng vieân, röøng. Hoaëc baøn chuyeän chieáu giöôøng, y phuïc, aên uoáng, phuï nöõ. Hoaëc baøn vieäc nuùi bieån, ruøa traïnh. Nghóa laø hoï chæ baøn nhöõng ñieàu chöôùng ngaïi ñaïo nhö theá maø heát ngaøy. Khi Phaïm chí kia vöøa xa thaáy boùng cö só Taùn-ñaø-na ñi laïi lieàn ra leänh: “Chuùng ngöôi haõy tónh laëng. Vì sao vaäy? Vì coù ñeä töû cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm ñang töø ngoaøi ñeán. Trong haøng ñeä töû baïch y6 cuûa Sa-moân Cuø- ñaøm, oâng ñoù vaøo haïng tröôûng thöôïng. OÂng aáy

chaéc ñi ñeán ñaây. Caùc ngöôi haõy im laëng". Caùc Phaïm chí ñeàu im laëng. Cö só Taùn-ñaø-na ñi ñeán choã Phaïm chí, chaøo hoûi xong ngoài moät beân vaø noùi vôùi Phaïm chí: "Thaày toâi, Ñöùc Theá Toân, thöôøng öa nhaøn tónh, chaúng öa huyeân naùo. Khoâng nhö caùc oâng vaø ñeä töû caùc oâng öa ôû giöõa ñaùm ñoâng cao tieáng luaän ñaøm. Nhöng chæ toaøn nhöõng lôøi chöôùng ñaïo, voâ ích." Phaïm chí noùi laïi: "Sa-moân Cuø-ñaøm coù töøng cuøng moïi ngöôøi ñaøm luaän khoâng? Moïi ngöôøi laøm sao bieát ñöôïc Sa-moân coù ñaïi trí tueä? Thaày ngöôi thöôøng öa ôû choã bieân ñòa. Cuõng nhö con traâu ñui aên coû, chæ haøi loøng vôùi choã maø noù thaáy. Thaày ngöôi laø Cuø-ñaøm cuõng theá. Cöù ham ñieàu ñoäc kieán rieâng neân môùi öa choã khoâng ngöôøi. Neáu thaày ngöôi laïi ñaây, chuùng ta seõ keâu laø traâu ñui. Sa-moân Cuø-ñaøm thöôøng xöng laø baäc ñaïi trí tueä, nhöng ta chæ caàn moät caâu laø ñuû laøm cho cuøng bí maø phaûi im laëng. Ví nhö con ruøa thu heát mình vaøo voû cho theá laø yeân oån roài. Nhöng ta chæ caàn moät muõi teân laø laøm cho khoâng choã traùnh." Luùc ñoù, Ñöùc Theá Toân ñang ôû taïi tònh thaát, baèng thieân nhó, nghe caâu chuyeän giöõa Phaïm chí vaø cö só nhö theá, lieàn ra khoûi ñoäng Thaát dieäp, ñi ñeán röøng nöõ Phaïm chí OÂ-taïm-baø-lî. Khi Phaïm chí vöøa töø xa thaáy Phaät ñi laïi, baûo caùc ñeä töû: "Caùc ngöôi im laëng. Sa-moân Cuø-ñaøm ñang muoán ñeán ñaây. Caùc ngöôi chôù ñöùng daäy nghinh ñoùn, cung kính leã baùi, cuõng ñöøng môøi ngoài.

6. Baïch y ñeä töû , ñeä töû aùo traéng, chæ ngöôøi taïi gia; Paøl i: saøvaka gihi odaø ta-vasana.

215 KINH TÁN ĐÀ NA – TRƯỜNG A HÀM I Chæ rieâng moät choã cho oâng ta ngoài thoâi. Khi y ngoài xong caùc ngöôi haõy hoûi: 'Sa-moân Cuø-ñaøm, töø tröôùc ñeán nay oâng daïy baûo ñeä töû nhöõng phaùp gì ñeå hoï ñöôïc an oån, tòch ñònh, tònh tu phaïm haïnh.'" Baáy giôø, Theá Toân vöøa ñi ñeán khu vöôøn, Phaïm chí baát giaùc ñöùng daäy, nghinh ñoùn Theá Toân vaø noùi raèng: "Xin môøi ñeán ñaây, Cuø-ñaøm. Xin môøi ñeán ñaây, Sa-moân. Töø laâu khoâng ñöôïc gaëp, nay coù vieäc gì Ngaøi ñeán ñaây? Xin môøi ngoài taïm ôû ñaøng tröôùc." Khi aáy, Ñöùc Theá Toân ngoài xuoáng, vui veû mæm cöôøi vaø thaàm nghó: 'Caùc ngöôøi ngu naøy khoâng töï chuû ñöôïc. Tröôùc ñaõ ñaët leänh öôùc vôùi nhau maø roát cuoäc khoâng giöõ toaøn.' Sôû dó vaäy, laø vì thaàn löïc cuûa Phaät khieán aùc taâm cuûa chuùng töï nhieân tieâu tan. Cö só Taùn-ñaø-na ñaûnh leã chaân Phaät roài ngoài moät beân. Phaïm chí Ni-caâu-ñaø chaøo hoûi Phaät xong cuõng ngoài moät beân vaø baïch Phaät: "Sa-moân Cuø-ñaøm töø tröôùc ñeán nay daïy baûo haøng ñeä töû nhöõng phaùp gì khieán hoï ñöôïc tòch ñònh an vui, tònh tu phaïm haïnh?" Phaät noùi: "Haõy thoâi Phaïm chí. Phaùp Ta saâu roäng. Nhöõng ñieàu maø töø tröôùc ñeán nay Ta daïy caùc ñeä töû ñöôïc an vui, tònh tu phaïm haïnh, khoâng phaûi laø nhöõng ñieàu maø oâng coù theå theo kòp." Roài Phaät laïi noùi vôùi Phaïm chí: "Daãu ñeán caû ñaïo phaùp maø thaày cuûa oâng vaø caùc ñeä töû cuûa oâng tu haønh, tònh hay baát tònh7, Ta cuõng noùi ñöôïc caû." Luùc ñoù naêm traêm ñeä töû Phaïm chí naøy ñeàu caát tieáng baûo nhau: "Sa- moân Cuø-ñaøm coù oai theá lôùn, coù thaàn löïc lôùn thaät. Ngöôøi ta hoûi nghóa lyù mình, mình laïi giaûng trôû laïi nghóa lyù cuûa ngöôøi ta!" Phaïm chí baïch Phaät:

“Laønh thay Cuø-ñaøm! Xin Ngaøi phaân bieät cho.” Phaät baûo Phaïm chí: “Naøy Phaïm chí, haõy laéng nghe, haõy laéng nghe. Ta seõ noùi.” Phaïm chí ñaùp: “Raát vui loøng ñöôïc nghe.”

7. Tham chieáu Paøli D.25 (Deva Dig. iiI, tr.32): kathaö… tapojigucchaø paripuòòaø hoti, kathaö aparipuòòaø? Nhö theá naøo laø söï khoå haïnh gôùm ghieác hoaøn haûo vaø khoâng hoaøn haûo?

Phaät noùi: “Nhöõng ñieàu sôû haønh cuûa oâng toaøn laø thaáp heøn. Nhö vieäc, côûi boû y phuïc ñeå traàn truoàng8, hoaëc laáy tay che9, hoaëc khoâng nhaän ñoà aên ñöïng trong caùi gheø10, khoâng nhaän ñoà aên ñöïng trong chaäu, khoâng nhaän ñoà aên giöõa hai böùc vaùch11, khoâng nhaän ñoà aên giöõa hai ngöôøi, khoâng nhaän ñoà aên giöõa hai con dao12, khoâng nhaän ñoà aên giöõa hai caùi chaäu13, khoâng nhaän ñoà aên töø gia ñình ñang aên chung14, khoâng nhaän ñoà aên töø nhaø coù thai, khoâng nhaän ñoà aên töø nhaø ñöôïc thaáy coù choù ñöùng tröôùc cöûa, khoâng nhaän ñoà aên töø nhaø coù nhieàu ruoài, khoâng nhaän lôøi môøi aên, khoâng nhaän ñoà aên töø ngöôøi noùi ñaõ coù bieát töø tröôùc, khoâng aên caù, khoâng aên thòt, khoâng uoáng röôïu, khoâng aên vôùi hai cheùn baùt, moät böõa aên, moät laàn nuoát cho ñeán baûy laàn nuoát thì thoâi15, nhaän thöùc aên ñöôïc theâm16, khoâng quaù baûy laàn theâm, hoaëc moãi ngaøy aên moät böõa, hoaëc hai ngaøy, ba ngaøy, boán ngaøy, naêm ngaøy, saùu ngaøy, baûy ngaøy aên moät böõa, hoaëc chæ aên rau17, hoaëc chæ aên coû luùa18, hoaëc chæ uoáng nöôùc côm, hoaëc chæ aên meø, hoaëc aên gaïo löùt, hoaëc aên phaân boø, hoaëc aên phaân nai, hoaëc aên reã, nhaùnh laù, traùi,

8. Ly phuïc loõa hình ; Paøli: tapassì acelako hoti: ngöôøi tu khoå haïnh traàn truoàng. 9. No. 26 (104): hoaëc dó thuû vi y , laáy tay laøm y phuïc. Paøli, D. 25, sñd.: tr.32: hatthaøpalekhano, ngöôøi tu theo haïnh lieám tay. Coù leõ baûn Haùn ñoïc töø hatthapericchana. 10. Baát thoï giang thöïc ; Paøli, sñd.: na kumbhi-mukhaø paæigaòhaøti, khoâng nhaän (thöùc aên) töø mieäng voø. 11. Haùn: löôõng bích trung gian ; Paøli, sñd.: eôakam-antaraö, giöõa khung cöûa. 12. Haùn: löôõng ñao trung gian ; Paøli, sñd.: daòñam-antaraö: giöõa hai caây gaäy. 13. Haùn: löôõng vu trung gian; Paøli: musalam-antaraö, giöõa hai caùi chaøy. (Tröôøng II, soùt chi tieát naøy). 14. Haùn: coïng thöïc gia ; Paøli, sñd.: dvinnaö bhuójamaønaønaö: töø hai ngöôøi ñang aên. 15. Nhaát xan nhaát yeát naõi chí thaát yeát . No. 26 (104): hoaëc ñaïm nhaát khaåu dó nhaát khaåu vi tuùc… naõi chí thaát khaáu dó thaát khaåu vi tuùc … , “hoaëc nhai moät mieáng vaø moät mieáng laø ñuû… baûy mieáng laø ñuû.” Tröôøng II, tr.326: “chæ nhaän aên taïi moät nhaø hay chæ nhaän aên moät mieáng, chæ nhaän aên taïi baûy nhaø hay chæ nhaän aên baûy mieáng”. 16. Haùn: thoï nhaân ích thöïc . 17. Trong baûn: hoaëc phuïc thöïc quaû “chæ aên traùi caây”; TNM: thöïc thaùi , “aên rau”; No.26 (104): hoaëc thöïc thaùi nhöù . 18. Thöïc döõu ; Khang hy: loaïi coû coù thaân nhö caây luùa; No.26 (104): thöïc baïi töû , ‘aên haït luùa’.

217 KINH TÁN ĐÀ NA – TRƯỜNG A HÀM I hoät caây, hoaëc aên traùi caây töï ruïng, hoaëc choaøng aùo, hoaëc maëc aùo coû cuù19, hoaëc maëc voû caây, hoaëc laáy coû quaán mình, hoaëc maëc da nai, hoaëc ñeå ñaàu toùc20, hoaëc mang taám loâng beän, hoaëc maëc aùo vaát ôû goø maû, hoaëc thöôøng ñöa tay leân, hoaëc khoâng ngoài giöôøng chieáu, hoaëc thöôøng ngoài choàm hoåm, hoaëc caïo toùc chöøa raâu, hoaëc naèm treân choâng gai, hoaëc naèm treân döa quaû, hoaëc loõa hình naèm treân phaân boø, hoaëc moät ngaøy taém ba laàn, hoaëc moät ñeâm taém ba laàn. Toùm laïi laø laáy voâ soá chuyeän khoå cöïc haønh haï xaùc thaân. Ni-caâu-ñaø, yù ngöôi nghó sao? Tu nhöõng haïnh nhö theá, ñaùng goïi laø thanh tònh phaùp chaêng21?” Ni-caâu-ñaø ñaùp: “Phaùp ñoù laø tònh22, chôù chaúng phaûi baát tònh.” Phaät noùi: “Ngöôi baûo laø tònh, Ta seõ töø trong caùi tònh cuûa oâng ñoù chæ ra ñieàu caáu ueá23 cho oâng xem.” Ni-caâu-ñaø noùi: “Hay laém, Cuø-ñaøm! Ngaøi cöù noùi, toâi xin nghe”. Phaät noùi: “Nhöõng ngöôøi kia trong khi tu khoå haïnh maø taâm thöôøng tính nghó raèng: ‘Ta laøm nhö theá naøy seõ ñöôïc moïi ngöôøi cuùng döôøng, cung kính, leã baùi.’ Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia khi ñöôïc cuùng döôøng roài thì say ñaém giöõ chaët, öa luyeán khoâng rôøi, khoâng bieát xa lìa, khoâng bieát caùch thoaùt ra. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia maø vöøa troâng thaáy boùng ai ñi ñeán, thì cuøng nhau ngoài thieàn. Khi khoâng ai thì maëc yù naèm ngoài. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia maø neáu nghe chaùnh nghóa ngöôøi khaùc, khoâng chòu nhìn nhaän. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia neáu maø coù ai hoûi ngay, tieác laãn khoâng chòu ñaùp. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia maø heã thaáy ngöôøi naøo cuùng döôøng Sa-moân, Baø- la-moân thì la raày, ngaên caûn. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia neáu

19. Bò (NM: phi) sa y () ; Khang hy: sa, moät loaïi coû, töùc höông phuï töû. 20. Löu ñaàu phaùt : khoâng heà hôùt toùc; TNM: loä ñaàu phaùt: ñeå traàn ñaàu toùc; Paøli, sñd.: kesamassu-locako: ngöôøi theo haïnh nhoå raâu toùc. Tröôøng II, 327: … soáng nhôø raâu toùc (?). 21. Tham chieá u Paøli, sñd.: tr.33: evaö sante tapojigucchaø paripuòòaø vaø aparipuòònaø vaø: nhöõng söï khoå haïn h gheâ tôûm aáy laø hoaøn haûo hay khoâng hoaøn haû o? 22. Haùn: tònh ; Paøli, sñd.: paripuòòaö, hoaøn haûo. 23. Haùn: caáu ueá ; Paøli, sñd.: upakkilesa, oâ tröôïc, oâ nhieãm, dô daùy.

thaáy Sa-moân, Baø-la-moân aên vaät coù theå sinh saûn nöõa24 lieàn ñeán cheâ traùch. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia coù thöùc aên baát tònh, khoâng chòu cho ngöôøi khaùc maø tham aên moät mình, khoâng thaáy loãi laàm cuûa mình, khoâng bieát con ñöôøng xuaát ly. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia töï khen mình hay, cheâ bai ngöôøi khaùc. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia maø gieát, troäm, taø daâm, hai löôõi, aùc khaåu, noùi doái, noùi theâu deät, tham lam, taät ñoá, taø kieán ñieân ñaûo. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia maø löôøi bieáng, laõng queân25, khoâng taäp thieàn, khoâng coù trí tueä, chaúng khaùc naøo caàm thuù. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia maø coáng cao, kieâu maïn, maïn, taêng thöôïng maïn26. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia maø khoâng coù tín nghóa, laïi khoâng baùo ñaùp, khoâng trì tònh giôùi, khoâng hay tinh caàn

chòu nghe ngöôøi khuyeân raên, thöôøng keát baïn xaáu laøm ñieàu xaáu aùc khoâng thoâi. Theá laø caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh kia maø oâm nhieàu saân haän, öa laøm xaûo quyeät, caäy mình hieåu bieát, tìm toøi hay dôû cuûa ngöôøi, thöôøng chaáp taø kieán, bieân kieán27. Theá laø caáu ueá. Ni-caâu-ñaø, yù ngöôi nghó theá naøo? Tu khoå haïnh nhö treân, ñaùng goïi laø thanh tònh ö? Ni-caâu-ñaø ñaùp: “Ñoù laø baát tònh chöù khoâng phaûi tònh.” Phaät noùi: “Nay Ta töø trong phaùp caáu ueá aáy cuûa oâng maø chæ ra phaàn thanh tònh, voâ caáu cho oâng hieåu”. Phaïm chí noùi: “Xin haõy noùi”. Phaät noùi: “Nhöõng ngöôøi tu khoå haïnh kia, neáu khoâng tính nghó raèng ta tu nhö theá naøy seõ ñöôïc söï cuùng döôøng cung kính, leã baùi. Ñoù laø phaùp khoå haïnh khoâng caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh neáu ñöôïc cuùng döôøng taâm khoâng tham ñaém, hieåu bieát xa lìa, roõ bieát con ñöôøng xuaát ly. Ñoù laø phaùp khoå haïnh khoâng caáu ueá. Ngöôøi tu khoå haïnh lo toïa thieàn thöôøng leä, khoâng vì coù ngöôøi khoâng ngöôøi maø thay ñoåi. Ñoù laø phaùp khoå haïnh

24. Caùnh sanh vaät. Treân ñaây dòch laáy yù theo No.26 (104): thöïc caên chuûng töû..., aên haït gioáng töø reã. Xem theâm kinh “Teä tuù”, cht. 7, trong ñoù caùnh sanh ñöôïc hieåu laø hoùa sanh höõu tình. 25. Haùn: hyû vong ; baûn Toáng: hyû voïng : öa thích ñieàu doái traù. 26. Haùn: coáng cao : hôïm mình; kieâu maïn : khinh ngöôøi; maïn : töï ñaéc; taêng thöôïng maïn : töï cao quaù möùc. 27. Haùn: taø kieán, bieân kieán . Tham chieáu Paøli, sñd.: micchaødiæhiko, antaggaøhikaøya diæhiyaø samannaøgato, taø kieán vaø bò chi phoái bôûi bieân chaáp kieán...

219 KINH TÁN ĐÀ NA – TRƯỜNG A HÀM I thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh, neáu nghe ai noùi chaùnh nghóa thì hoan hyû tín nhaän. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh neáu gaëp ai hoûi ngay thì hoan hyû ñaùp. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh heã thaáy ai cuùng döôøng Sa-moân, Baø-la-moân thì hoan hyû thay hoï, chöù khoâng la raày ngaên caûn. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh neáu thaáy Sa-moân, Baø-la-moân aên vaät coù theå sanh laïi, khoâng tôùi cheâ bai. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh maø gaëp moùn aên baát tònh, taâm khoâng laãn tieác, gaëp moùn aên tònh taâm khoâng say ñaém, xeùt thaáy loãi mình, bieát caùch thoaùt ly. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh khoâng töï khen mình, khoâng cheâ keû khaùc. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh khoâng saùt, khoâng ñaïo, khoâng daâm, khoâng hai löôõi, khoâng aùc khaåu, khoâng noùi doái, khoâng theâu deät, khoâng tham lam, khoâng taät ñoá, khoâng taø kieán. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh maø tinh caàn khoâng queân, öa taäp thieàn ñònh, tu nhieàu trí tueä, chaúng ngu nhö thuù. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh maø khoâng coáng cao, kieâu maïn, töï ñaïi. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh maø coù loøng tín nghóa, taäp haïnh baùo boå, giöõ gìn tònh giôùi, sieâng naêng hoïc hoûi, thöôøng keát baïn vôùi ngöôøi laønh, chöùa ñieàu laønh maõi. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Ngöôøi tu khoå haïnh maø khoâng oâm loøng saân haän, khoâng xaûo nguïy,

khoâng caäy mình bieát, khoâng tìm caùi dôû cuûa ngöôøi, khoâng chaáp chaët taø kieán cuõng khoâng bieân kieán. Ñoù laø phaùp khoå haïnh thanh tònh. Phaïm chí nghó theá naøo? Phaùp khoå haïnh nhö theá, ñaùng goïi laø phaùp thanh tònh voâ caáu khoâng?" Ni-caâu-ñaø ñaùp: "Quaû nhö vaäy, quaû thaät laø phaùp khoå haïnh thanh tònh voâ caáu." Roài Phaïm chí hoûi Phaät: "Khoå haïnh ñeán chöøng möïc nhö vaäy ñaõ ñöôïc goïi laø baäc nhaát kieân coá chöa?" 28

Phaät noùi: "Chöa! Ñoù môùi laø khoå haïnh voû ngoaøi29." Ni-caâu-ñaø thöa:

28. Haùn: ñeä nhaát kieân coá ; Paøli, sñd.: aggappattaø ca saørappattaø, ñaõ ñaït ñeán ñænh cao, ñaït ñeán coát loõi. 29. Thuûy thò bì nhó , môùi chæ ngoaøi da. Nhöng theo döôùi, thoï tieát , maét caây, neân ñaây dòch laø voû.

"Xin Phaät cho bieát coát loõi30." Phaät noùi: "Ngöôi haõy laéng nghe. Ta seõ noùi cho." Phaïm chí thöa: "Vaâng. Baïch Theá Toân, toâi mong muoán ñöôïc nghe." Phaät noùi: "Naøy Phaïm chí! Ngöôøi tu khoå haïnh maø töï mình khoâng gieát, khoâng daïy ngöôøi gieát, töï mình khoâng troäm caép, khoâng daïy ngöôøi troäm caép, töï mình khoâng taø daâm, khoâng daïy ngöôøi taø daâm, töï mình khoâng noùi doái, khoâng daïy ngöôøi noùi doái. Ngöôøi aáy ñem taâm Töø raûi khaép moät phöông, roài caùc phöông khaùc cuõng vaäy, Töø taâm quaûng ñaïi, bình ñaúng voâ löôïng, khaép caû theá gian, khoâng chuùt oaùn keát. Bi taâm, Hyû taâm, Xaû taâm cuõng nhö theá. Chính ñoù môùi laø phaùp khoå haïnh thuoäc coát loõi." Phaïm chí baïch Phaät: "Xin Ngaøi daïy cho caùi nghóa khoå haïnh kieân coá." Phaät noùi: "Naøy Phaïm chí, haõy laéng nghe, haõy laéng nghe, Ta seõ noùi cho." Phaïm chí ñaùp: "Thöa vaâng. Baïch Theá Toân, toâi mong muoán ñöôïc nghe." Phaät noùi: "Naøy Phaïm chí, ngöôøi tu khoå haïnh maø töï mình khoâng gieát coøn daïy ngöôøi khoâng gieát, töï mình khoâng troäm caép coøn daïy ngöôøi khoâng troäm caép, töï mình khoâng taø daâm coøn daïy ngöôøi khoâng taø daâm, töï mình khoâng noùi doái coøn daïy ngöôøi khoâng noùi doái. Ngöôøi aáy ñem Töø taâm raûi khaép moät phöông, roài caùc phöông khaùc cuõng vaäy, Töø taâm quaûng ñaïi, bình ñaúng voâ löôïng, khaép caû theá gian, khoâng chuùt oaùn kieát. Bi taâm, Hyû taâm, Xaû taâm cuõng nhö theá. Ngöôøi khoå haïnh kia laïi coù theå bieát ñöôïc vieäc xaûy ra voâ soá kieáp tröôùc, hoaëc moät ñôøi, hai ñôøi cho ñeán voâ soá ñôøi, quoác ñoä thaønh hoaïi hay kieáp soá tröôùc sau, ñeàu thaáy ñeàu bieát caû. Laïi coøn thaáy bieát mình töøng sanh vaøo chuûng toäc ñoù, teân tuoåi nhö theá, aên uoáng nhö theá, soáng laâu nhö theá, chòu khoå chòu vui nhö theá, töø kia sanh ñaây, töø ñaây sanh kia nhö theá. Nhöõng vieäc töø voâ soá kieáp nhö theá ñeàu nhôù caû. AÁy goïi laø khoå haïnh kieân coá khoâng hoaïi cuûa Phaïm chí." Phaïm chí baïch Phaät:

30. Haùn: thoï tieát .

221 KINH TÁN ĐÀ NA – TRƯỜNG A HÀM I "Coøn theá naøo goïi laø khoå haïnh baäc nhaát?" Phaät noùi: "Naøy Phaïm chí, haõy laéng nghe, haõy laéng nghe, Ta seõ noùi cho." Phaïm chí ñaùp: "Thöa vaâng. Baïch Theá Toân, toâi mong muoán ñöôïc nghe." Phaät noùi: "Naøy Phaïm chí, nhöõng ngöôøi tu khoå haïnh maø töï mình khoâng gieát

coøn daïy ngöôøi khoâng gieát, töï mình khoâng troäm caép coøn daïy ngöôøi khoâng troäm caép, töï mình khoâng taø daâm coøn daïy ngöôøi khoâng taø daâm, töï mình khoâng noùi doái coøn daïy ngöôøi khoâng noùi doái. Ngöôøi aáy ñem Töø taâm raûi khaép moät phöông, caùc phöông khaùc cuõng vaäy, Töø taâm roäng lôùn, truøm khaép, voâ nhò voâ löôïng, khoâng coù keát haän, cuøng khaép theá gian. Bi, Hyû vaø Xaû taâm cuõng nhö vaäy. “Ngöôøi khoå haïnh aáy töï bieát söï vieäc voâ soá kieáp quaù khöù veà tröôùc, moät ñôøi, hai ñôøi, cho ñeán voâ soá ñôøi, quoác ñoä, thaønh hoaïi, kieáp soá chung thuûy, thaûy ñeàu thaáy heát bieát heát. Laïi töï mình thaáy bieát: Ta ñaõ töøng sanh vaøo chuûng taùnh kia, teân hoï nhö vaäy, aên uoáng, thoï maïng nhö vaäy, caûm nghieäm khoå laïc nhö vaäy, töø ñaây sanh kia, töø kia sanh ñaây. Nhö theá, nhôù heát söï vieäc voâ soá kieáp. Vò aáy baèng thieân nhaõn thanh tònh xem xeùt caùc loaøi chuùng sanh cheát ñaây sanh kia, nhan saéc ñeïp xaáu, choã höôùng ñeán toát hay xaáu, tuøy theo haønh vi maø bò ñoïa laïc; thaûy ñeàu thaáy heát bieát heát. “Laïi bieát chuùng sanh vôùi thaân haønh baát thieän, khaåu haønh baát thieän, yù haønh baát thieän, phæ baùng Hieàn thaùnh, taø tín ñieân ñaûo, sau khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñoïa vaøo ba ñöôøng döõ. Hoaëc coù chuùng sanh vôùi thaân haønh thieän, khaåu haønh thieän, yù haønh thieän, khoâng phæ baùng Hieàn thaùnh, tu haïnh chaùnh tín, khi thaân hoaïi meänh chung ñöôïc sinh vaøo coõi trôøi coõi ngöôøi. Baèng thieân nhaõn thanh tònh xem thaáy caùc chuùng sanh coù haønh vi naøo sinh tôùi choã naøo, ñeàu thaáy bieát heát. Ñoù goïi laø khoå haïnh thuø thaéng baäc nhaát.” Phaät laïi noùi vôùi Phaïm chí: “Naøy Phaïm chí, ôû trong phaùp naøy laïi coù phaùp thuø thaéng hôn nöõa maø Ta thöôøng ñem daïy cho haøng Thanh vaên. Hoï nhôø phaùp ñoù tu ñöôïc phaïm haïnh.” Baáy giôø naêm traêm ñeä töû Phaïm chí lôùn tieáng baûo nhau: “Nay chuùng ta môùi thaáy Ñöùc Theá Toân laø Baäc Toái Thöôïng, thaày ta

khoâng baèng.” Roài cö só Taùn-ñaø-na noùi vôùi Phaïm chí: “Luùc naõy oâng noùi ‘neáu gaëp Cuø-ñaøm ñeán thì chuùng ta goïi laø traâu ñui.’ Nay Ñöùc Theá Toân ñeán sao oâng khoâng goïi. Luùc naõy oâng noùi ‘chæ caàn moät caâu laø ñuû laøm cho Cuø-ñaøm cuøng bí phaûi laøm thinh. Nhö con ruøa thu caû vaøo voû cho theá laø yeân oån, ta chæ caàn moät muõi teân laø khoâng choã troán’, sao nay oâng khoâng ñem moät caâu laøm cuøng bí Nhö Lai?” Phaät hoûi Phaïm chí: “Thaät ngöôi coù noùi lôøi ñoù chaêng?” Ñaùp: “Thöa coù”. Phaät noùi vôùi Phaïm chí: “Ngöôi haù khoâng nghe caùc vò tieân tuùc Phaïm chí noùi: chö Phaät Nhö Lai öa ôû choã nuùi röøng nhaøn tònh, nhö Ta ngaøy nay öa choã nhaøn tónh, chaúng phaûi nhö phaùp cuûa caùc oâng chæ öa choã huyeân naùo, noùi chuyeän voâ ích suoát ngaøy ö?” Phaïm chí noùi: “Toâi coù nghe chö Phaät quaù khöù öa choã nhaøn tónh, moät mình soáng ôû nuùi röøng, nhö Theá Toân ngaøy nay. Khoâng nhö phaùp chuùng toâi öa choã huyeân naùo, noùi nhöõng chuyeän voâ ích ñeå cho heát ngaøy.” Phaät noùi: “Ngöôi haù khoâng suy nghó raèng, Sa-moân Cuø-ñaøm coù theå thuyeát Boà-ñeà, coù theå töï ñieàu phuïc mình vaø cuõng coù theå ñieàu phuïc ngöôøi khaùc; coù theå töï tòch tònh vaø coù theå khieán ngöôøi khaùc tòch tònh; coù theå töï mình qua bôø beân kia vaø ñöa ngöôøi khaùc sang bôø beân kia; töï mình giaûi thoaùt vaø coù theå khieán ngöôøi

khaùc giaûi thoaùt; coù theå töï mình dieät ñoä vaø coù theå khieán ngöôøi khaùc ñöôïc dieät ñoä?” Luùc baáy giôø, Phaïm chí beøn rôøi choã ngoài ñöùng daäy, ñaàu maët laøm leã, hai tay sôø baøn chaân Phaät, töï xöng teân mình, noùi raèng: “Con laø Phaïm chí Ni-caâu-ñaø. Con laø Phaïm chí Ni-caâu-ñaø. Nay töï mình quy y, laøm leã döôùi chaân Theá Toân.” Phaät noùi vôùi Phaïm chí:

223 KINH TÁN ĐÀ NA – TRƯỜNG A HÀM I “Thoâi ñuû roài, haõy döøng laïi. Mieãn sao taâm ngöôi toû roõ, ñoù laø kính leã.” Phaïm chí laïi leã döôùi chaân Phaät moät laàn nöõa, roài ngoài xuoáng moät beân. Phaät baûo Phaïm chí: “Ngöôi seõù chaúng noùi raèng Phaät vì lôïi döôõng maø thuyeát phaùp chaêng? Chôù moùng taâm nhö theá. Neáu coù söï lôïi döôõng naøo, Ta cuõng cho ngöôi heát. Phaùp ñöôïc Ta noùi, laø vi dieäu ñeä nhaát, ñeå dieät tröø baát thieän, taêng tröôûng thieän phaùp.” Roài Phaät laïi baûo Phaïm chí: “Ngöôi seõ chaúng noùi raèng Phaät vì tieáng taêm maø thuyeát phaùp chaêng? Vì ñeå ñöôïc toân troïng, vì ñeå ñöùng ñaàu, vì ñeå coù nhöõng ngöôøi tuøy thuoäc, ví ñeå coù chuùng ñoâng, maø thuyeát phaùp chaêng? Chôù moùng khôûi taâm aáy. Nay nhöõng ngöôøi tuøy thuoäc ngöôi vaãn laø tuøy thuoäc cuûa ngöôi. Phaùp maø Ta noùi laø ñeå dieät tröø baát thieän, taêng tröôûng thieän phaùp.” Roài Phaät laïi baûo Phaïm chí: “Ngöôi seõ khoâng noùi raèng Phaät ñaët ngöôi vaøo trong tuï baát thieän, tuï toái taêm chaêng? Chôù nghó nhö vaäy. Caùc tuï baát thieän vaø caùc tuï toái taêm, ngöôi haõy loaïi boû ñi. Ta vì ngöôi maø noùi phaùp thieän tònh.” Laïi baûo Phaïm chí: “Ngöôi seõ khoâng nghó raèng Phaät truaát ngöôi ra khoûi tuï thieän phaùp, tuï thanh baïch chaêng? Chôù nghó nhö vaäy. Ngöôi cöù ôû trong tuï thieän phaùp, tuï thanh baïch maø tinh caàn tu haønh. Ta vì ngöôi maø noùi tuï thieän tònh, tuï thanh baïch, dieät tröø haønh vi baát thieän, taêng theâm thieän phaùp.” Baáy giôø naêm traêm ñeä töû Phaïm chí ñeàu ñoan taâm chaùnh yù nghe Phaät thuyeát phaùp. Thaáy vaäy, ma Ba-tuaàn nghó raèng: “Naêm traêm ñeä töû Phaïm chí ñang ñem taâm yù ñoan chính nghe theo Phaät phaùp coù leõ ta phaûi ñeán phaù taâm yù ñoù ñi”. Roài aùc ma lieàn ñem söùc phaù hoaïi thieän yù cuûa naêm traêm ñeä töû aáy. Phaät baûo vôùi cö só Taùn-ñaø-na: “Naêm traêm ñeä töû Phaïm chí naøy ñoan taâm chaùnh yù nghe Ta noùi phaùp. Thieân ma Ba-tuaàn ñaõ phaù hoaïi yù aáy. Ta muoán trôû veà, ngöôi haõy cuøng ñi vôùi Ta.” Phaät lieàn laáy tay maët daãn cö só Taùn-ñaø-na ñaët trong baøn tay, roài

nöông hö khoâng maø trôû veà. Cö só Taùn-ñaø-na, Phaïm chí Ni-caâu-ñaø vaø naêm traêm ñeä töû, sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät noùi, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.